

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 12ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1981¹

Marco Airola
κατά Έπιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Υπάλληλοι — Τιμή συναλλάγματος προς ύπολογισμό των αποδοχών»

Υπόθεση 72/80

Περίληψη

Υπάλληλος — Αποδοχές — Έξισωτική αποζημίωση της προϊσχυσάσης αποζημιώσεως αποστάσεως — Καταβολή σέ νόμισμα διαφορετικό του βελγικού φράγκου — Έφαρμογή αναπροσαρμοσμένων τιμών συναλλάγματος — Μή δυνατότητα έφαρμογής συντελεστών αναπροσαρμογής

(Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων άρθρα 63, 64 και 106)

Τό άρθρο 106 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως πρέπει νά έννοείται ως παρέχον τό δικαίωμα στον υπάλληλο νά λαμβάνει αποζημίωση αποστάσεως, τής οποίας τό ποσό, έκφραζόμενο σέ βελγικά φράγκα, είχε παγώσει στό επίπεδο του 1961. Τό ποσό αυτό πρέπει νά ύπολογίζεται στό έθνικό νόμισμα του τόπου υπηρεσίας

στήν τιμή πού καθορίζεται στό άρθρο 63 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, όπως ισχύει τήν στιγμή κατά τήν όποία πρέπει νά καταβληθεί ή αποζημίωση. Στήν αποζημίωση αυτή δέν εφαρμόζεται ό συντελεστής αναπροσαρμογής πού προβλέπεται στό άρθρο 64 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.

Στήν υπόθεση 72/80

MARCO AIROLA, διαμένων στήν Angera (Varese), Ίταλίας, υπάλληλος τής Έπιτροπής των ΕΚ στό Κοινό Κέντρο Έρευνών τής Ispra, έκπροσωπούμενος από τον Cesare Ribolzi, δικηγόρο Μιλάνου, μέ αντίκλητο στό Λουξεμβούργο τον Victor Biel, δικηγόρο, 18a, rue des Glacis,

προσφεύγων,

κατά

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ή ιταλική.

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, εκπροσωπούμενης από τον Oreste Montalto, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθ' ης,

πού έχει ως αντικείμενο τὰ αίτήματα πού διαλαμβάνονται στο δικόγραφο της προσφυγής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

συγκείμενο από τούς G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keefe και T. Koormans, δικαστές,

γενικός εισαγγελεύς: F. Carotiti
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

έκδίδει τήν ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, τὰ αίτήματα και οι ισχυρισμοί των διαδίκων πού προεβλήθησαν κατά τήν διάρκεια της έγγραφου διαδικασίας έχουν συνοπτικώς ως εξής:

στούς ύπαλλήλους πού ήδύναντο νά αποδείξουν ότι ο τόπος της υπηρεσίας τους ευρίσκεται πέραν των 70 χλμ. (25 χλμ. κατά τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως της ΕΚΑΧ του 1956) του τόπου καταγωγής τους. Κανένα κριτήριο ιθαγενείας δέν ελάμβάνετο υπ' όψη.

I — Πραγματικά περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

Τό πρό της 1ης Ιανουαρίου 1962 ισχύσαν κανονιστάς υπηρεσιακής καταστάσεως προέβλεπε τήν καταβολή μιᾶς αποζημιώσεως, αποκαλουμένης «ἀποστάσεως», πού αντιστοιχοῦσε στο 20 % του βασικού μισθοῦ,

Ὁ κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως, πού ἐτέθη ἐν ἰσχύι τήν 1η Ιανουαρίου 1962, ἀντικατέστησε αὐτή τήν ἀποζημίωση μέ τήν ἀποκαλουμένη ἀποζημίωση «ἀποδημίας», ἡ ὁποία συνδέεται μέ τήν ἀσκήση δραστηριότητος ἐντός κράτους διαφορετικοῦ ἀπό ἐκεῖνο του ὁποίου τήν ιθαγένεια ἔχει ὁ ἐνδιαφερόμενος. Τό ἄρθρο 106 προέβλεπε, ὡς μεταβατική διάταξη:

«Στόν υπάλληλο, ό όποιος, άφού έλαβε πρίν άπό τήν έφαρμογή του παρόντος κανονισμού άποζημίωση άποστάσεως, δέν πληροί τίς προϋποθέσεις πού καθορίζονται άπό τό άρθρο 4 του παραρτήματος VII γιά τή χορήγηση τής άποζημιώσεως άποδημίας, έγκρίνεται τό ποσό πού θά έλάμβανε ως άποζημίωση άποστάσεως κατ' έφαρμογή του καθεστώτος άποδοχών πού ίσχυε πρίν άπό τή θέση σέ ισχύ του παρόντος κανονισμού. Τό ποσό αυτό δέν δύναται νά τροποποιηθεί στό μέλλον γιά όποιαδήποτε αίτια, έκτός άν ό υπάλληλος πληρώσει τίς προϋποθέσεις οι όποιες του παρέχουν τό δικαίωμα νά λάβει τήν άποζημίωση άποδημίας.»

Πρέπει νά σημειωθεί ότι τό άρθρο 106 έφηρμόζετο, άπό τόν Μάιο 1974 και άναδρομικά άπό 1ης Φεβρουαρίου 1973, επί τών προσλαμβανομένων υπό τής πρώην Έπιτροπής ΕΚΑΕ υπαλλήλους, μεταξύ 19ης Ίουνίου 1960 και 31ης Δεκεμβρίου 1961, οι όποιοι ούδέποτε είχαν λάβει τήν άποζημίωση άποστάσεως. Μέ έπιστολή τής 14ης Μαρτίου 1974, οι έξαρτώμενοι άπό τό Κοινό Κέντρο Έρευνών υπάλληλοι, Έλαβαν μιά έγκύκλιο στην όποία τό ποσό τής έν λόγω άποζημιώσεως έξεφράζετο σέ δελγικά φράγκα επί τή δάσει του δασικού μισθού, πού έπίσης έξεφράζετο σέ δελγικά φράγκα, όπως άνεφέρετο στην έπιστολή προσλήψεως.

Η έν λόγω άποζημίωση έξηκολούθησε νά καταβάλλεται στους δικαιούχους δάσει τής τιμής μετατροπής 1 BFR = 12,50 Ιταλικές λιρέτες. Μιά διοικητική διάταξη, ή όποία ούδέποτε περιήλθε έν γνώσει του προσωπικού, κατά του προσφεύγοντος προέβλεψε, τήν 15η Φεβρουαρίου 1976, ότι ή άποζημίωση αυτή θά υπελογίζετο δάσει ένημερωμένων τιμών μετατροπής, δηλαδή πού θά άνεθεωρούντο άνά τρίμηνο. Έν τούτοις, ή διάταξη αυτή παρέμεινε νεκρό γράμμα όσον άφορά τήν έπίδικη άποζημίωση.

Ένα νέο σύστημα τιμής μετατροπής έθεσπίσθη μέ τόν κανονισμό 3085/78 του Συμ-

βουλίου, τής 21ης Δεκεμβρίου 1978, ό όποιος έτροποποίησε, ιδίως όσον άφορά τίς χρησιμοποιητέες νομισματικές ίσοτιμίες, τόν κανονισμό 259/78 περί καθορισμού τής ύπηρεσιακής καταστάσεως τών υπαλλήλων τών Εύρωπαϊκών Κοινοτήτων, και περί του έφαρμοστέου επί του λοιπού προσωπικού τών Κοινοτήτων καθεστώτος και τόν κανονισμό 2530/72 καθώς και τόν κανονισμό 1543/73 περί όρισμένων ειδικών μέτρων (JO L 369, σ. 6), πού έτέθη έν ισχύ άπό 1ης Άπριλίου 1979 και άπό τόν κανονισμό 3086/78 του Συμβουλίου, τής 21ης Δεκεμβρίου 1978, ό όποιος έπέφερε άναπροσαρμογή τών συντελεστών άναπροσαρμογής πού έφαρμόζονται επί τών άμοιβών και συντάξεων τών υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού τών Εύρωπαϊκών Κοινοτήτων, έν συνεχεία τής τροποποίησης τών διατάξεων του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως, ή όποία άφορούσε τίς χρησιμοποιητέες νομισματικές ίσοτιμίες κατά τήν έφαρμογή του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως (JO L 369, σ. 8). Οι ένδιαφερόμενοι διεπίστωσαν άμέσως, στό έκκαθαριστικό σημείωμα άποδοχών του Άπριλίου 1979, ότι τό έκφραζόμενο σέ BFR ποσό είχε μειωθεί σημαντικά, ενώ τό καταβαλλόμενο σέ Ιταλικές λιρέτες παρέμενε άμετάβλητο.

Η Έπιτροπή επελήφθη έμπροθέσεων ένστάσεων κατά τήν έννοια του άρθρου 90 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως κατά τής «ουσιαστικής μειώσεως» τής καταβαλλομένης στους ένδιαφερομένους άποζημιώσεως. Η Έπιτροπή άπήντησε άρνητικώς στίς έν λόγω ένστάσεις μέ έπιστολή τής 21ης Νοεμβρίου 1979.

Η παρούσα προσφυγή, μέ ήμερομηνία 3 Μαρτίου 1980, έπρωτοκολλήθη στό Δικαστήριο στίς 7 Μαρτίου 1980 συγχρόνως μέ τίς προσφυγές άλλων ένδιαφερομένων υπαλλήλων (ύποθέσεις 73 έως 94/80).

Έν συνεχεία, άπεφασίσθη όπως ή παρούσα ύπόθεση χρησιμεύσει ως ύπόθεση-πρότυπο.

Τό Δικαστήριο, κατόπιν έκθέσεως του εισηγητού δικαστού καί μετ' άκράση του γενικού εισαγγελέως, άπεφάσισε τήν έναρξη τής προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή άποδείξεων.

τικών διατάξεων τής 21ης Ιανουαρίου 1976·

5) νά καταδικάσει τήν άντίδικο στα δικαστικά έξοδα.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Ή Έπιτροπή ζητεί από τό Δικαστήριο:

Ο προσφεύγων ζητεί από τό Δικαστήριο:

— νά άπορρίψει τήν προσφυγή ως άδάσιμη,

— νά καταδικάσει τόν προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

1) νά άκυρώσει τήν άπόφαση τής 21ης Νοεμβρίου 1979, μέ τήν όποία ή Έπιτροπή άπέρριψε τήν ένσταση του προσφεύγοντος, κατά τό μέρος που συνιστά παράβαση του άρθρου 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως καί των γενικών άρχών που διέπουν τήν εφαρμογή του παραγώγου κοινοτικού δικαίου (άρχές τής μή διακρίσεως, τής προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων καί τής έμπιστοσύνης)·

III — Λόγοι καί έπιχειρήματα των διαδίκων

Ο προσφεύγων άναπτύσσει ως πρώτο λόγο τήν παράβαση του άρθρου 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως. Ή άπάντηση τής Έπιτροπής στην ένσταση του προσφεύγοντος, σύμφωνα μέ τήν όποία άπάντηση αυτός λαμβάνει «άποζημίωση τής όποίας τό ποσό δέν δύναται νά είναι άνώτερο από αυτό που εισπράττεται σε ίταλικές λιρέτες στην Ispra, άν του κατεβάλλετο υπό τήν μορφή άποζημιώσεως άποστάσεως για τόν Δεκέμβριο 1961 ή τήν όποία ο προσφεύγων θά είχε εισπράξει άν του είχε καταβληθεί» θά έτετέλει σφάλμα λογικής. Τό πρώτο συμπέρασμα που πρέπει νά άπορριφθεί είναι ή άναφορά στο ποσό (μετατρεπόμενο) σε ίταλικές λιρέτες. Τόσο κατά τήν πρό του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως περίοδο όσο καί υπό τό καθεστώς του κανονισμού, οι άποδοχές των ύπαλλήλων εκφράζονται σε βελγικά φράγκα. Ο προσφεύγων θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι τό ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 106 είναι τό τής άποζημιώσεως, εκφραζομένης σε βελγικά φράγκα καί ότι μόνο αυτό πρέπει νά παραμείνει σταθερό. Ή χρησιμοποίηση τής λέξεως «εισπραττόμενο» δέν άντιδίνει στην άποψη αυτή. Μόνο μία συζαντινοπρεπής έρμηνεία θά έπέτρεπε τό συμπέρασμα ότι ή έκφραση αυτή άναφέρεται μόνο στην άξία στην όποία συγκεκριμενοποιείται ή καταβολή. Δεύτερον, δέν θά ήταν δυνατό νά γίνουν δεκτές οι θέσεις τής Έπιτροπής, όσον άφορά τήν έννοια του άθίκτου τής άποζη-

2) νά άναγνωρίσει ως άντικανονική, για τούς άνωτέρω λόγους, τήν έπελθούσα μείωση, κατά τήν καταβολή των άποδοχών του μηνός Άπριλίου 1979, από τό ποσό δάσεως σε βελγικά φράγκα τής όφειλομένης κατά τό άρθρο 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως άποζημιώσεως στον προσφεύγοντα·

3) νά άναγνωρίσει, άσκώντας τήν άρμοδιότητα που του άνήκει ως προς τήν ουσία τής ύποθέσεως, τό δικαίωμα του προσφεύγοντος νά διατηρήσει άθικτο τό προαναφερθέν ποσό καί νά εφαρμοσθεί για τήν μετατροπή ή προσαρμοσμένη τιμή συναλλάγματος ή, έπικουρικώς, ή τιμή συναλλάγματος που προκύπτει από τίς συνδυασμένες διατάξεις των κανονισμών 3085/78 καί 3086/78·

4) νά άναγνωρίσει, έξ άλλου, ότι όφείλονται στον προσφεύγοντα τά καθυστερούμενα ποσά που προκύπτουν από τήν εφαρμογή τής έν λόγω άποζημιώσεως, τουλάχιστον από 15ης Φεβρουαρίου 1976, των τιμών μετατροπής προσαρμοζόμενων κατ' εφαρμογή των διοικη-

μώσεως με αποκλειστική αναφορά στο καταβαλλόμενο σε Ιταλικές λιρέτες ποσό. Η Έπιτροπή, απαντώντας στην ένσταση, έκρινε εσφαλμένως ότι το γράμμα και το πνεύμα του άρθρου 106 επηρέησαν πλήρως όταν τό σε Ιταλικές λιρέτες ποσό πού κατεβλήθη στον προσφεύγοντα τον Δεκέμβριο 1961 συνέπιπτε με τό σε Ιταλικές λιρέτες ποσό πού κατεβλήθη — πάντοτε γιά τον ίδιο λόγο — τον Άπρίλιο 1979. Ο νομοθέτης, θεσιπίζοντας ότι τό ποσό της αποζημιώσεως δέν δύναται νά τροποποιηθεί γιά τό μέλλον, ήθελε άπλώς νά πεί ότι τό ποσό αυτό αποδάλλει κάθε σχέση, σε ποσοστό επί τοις εκατό, με τον μισθό του υπαλλήλου, (σχέση πού ύφίστατο κατά την εποχή της αποζημιώσεως άποστάσεως) και καθίσταται ένα άμετάβλητο ποσό, άσχετο προς όποιαδήποτε μελλοντική έξελιξη της σταδιοδρομίας ή των αυξήσεων του μισθού του υπαλλήλου.

Η Έπιτροπή σφάλει επίσης όταν ισχυρίζεται ότι τό συναλλαγματικό σύστημα πού προβλέπεται από τον κανονισμό 3085/78 δέν δύναται νά εφαρμοσθεί επί της έν λόγω αποζημιώσεως. Στην πραγματικότητα, ή Έπιτροπή τό εφήρμοσε στην παρούσα περίπτωση, αλλά άντιστρόφως: αντί νά επανεκτιμήσει τό ποσό πού προέκυψε από τις μετατροπές σε λιρέτες, έμείωσε τό βασικό ποσό σε δελγικά φράγκα, τό όποιο ό προσφεύγων θεωρεί ως τό πραγματικά άδικο στοιχείο. Δεδομένου ότι ή Έπιτροπή, κατά τό παρελθόν, εξαίρουσε από την αποζημίωση του άρθρου 106 τά υποκείμενα σε προσαρμογή στοιχεία, ό προσφεύγων δέν επικαλείται σήμερα τίποτε περισσότερο άπ' ό,τι αύστηρώς τό όφείλεται. Κατά συνέπεια, δέν πρόκειται καθόλου περί άδικαιολογήτου πλουτισμού. Έπομένως, δέν εύσταθεί ό ισχυρισμός της δήθεν «ουδέτερότητας» της πράξεως, δεδομένου ότι ή παγίωση του ποσού σε Ιταλικές λιρέτες διακωνίζει την προβαλλόμενη από

τόν προσφεύγοντα ζημία, ενώ ή ούδετερότης ήδύνατο νά επιτευχθεί με την εφαρμογή μιας κατάλληλης τιμής συναλλάγματος.

Ο προσφεύγων αναπτύσσει ένα δεύτερο λόγο στηριζόμενο στην παραβίαση των γενικών αρχών του δικαίου, πού ρυθμίζουν την εφαρμογή του παραγώγου κοινοτικού δικαίου. Τό ακολουθούμενο από την Έπιτροπή σύστημα, τό όποιο συνίσταται στο νά θεωρείται άδικο τό ποσό της αποζημιώσεως πού μετατρέπεται σε έθνικό νόμισμα, προκαλεί προφανείς διακρίσεις μεταξύ των υπαλλήλων αυτού του όργάνου. Οι υπάλληλοι πού ύπηρετούν σε κράτη με ισχυρά νομίσματα πλεονεκτούν έναντι εκείνων πού ύπηρετούν σε χώρες των οποίων τό νόμισμα έχει, άντιθέτως, ύποτιμηθεί έν σχέση με τό δελγικό φράγκο. Αυτό προκύπτει επίσης από την άδικαιολόγητη έγκατάλειψη του νομίσματος/παραμέτρου (BFR), ως σταθερού σημείου αναφοράς. Η παράβαση του άρθρου 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως συνεπάγεται την μή τήρηση του άπροσβλήτου των κεκτημένων δικαιωμάτων και της αρχής της εμπιστοσύνης. Έτσι, προεχόντως, τό ποσό της αποζημιώσεως ένεφαίνεται σταθερά είτε *per relationem* (έπιστολή προσλήψεως πρό του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως) είτε ρητώς (μέτρα πού χορηγούν την αποζημίωση μετακινήσεως σε όρισμένους υπαλλήλους της Έυρατόμ). Αυτό έπεβεδαίωσε την πίστη των άποδεκτών της αποζημιώσεως ότι τό ποσό ήταν σταθερό και άδικο. Δεύτερον, ή ύπαρξη ένδεχομένων συντελεστών άναπροσαρμογής και κυρίως οι εύλογες έλπίδες πού παρέΐχαν οι κανονισμοί περί προσαρμογής των τιμών συναλλάγματος ηύξησε την προσδοκία γιά μία δίκαιη λύση του προβλήματος. Έξ άλλου, οι διοικητικές διατάξεις πού έθεσπίσθησαν από τό Γενικό Διευθυντή Διοικήσεως την 21η Ιανουαρίου

1976, σύμφωνα με τις όποιες η αποζημίωση του άρθρου 106 έπρεπε να καταβληθεί βάσει μιάς προσαρμοζομένης ανά τρίμηνο τιμής συναλλάγματος, δεν ήταν δυνατό παρά να συμβάλουν στην πρόβλεψη μιάς διαφορετικής λύσεως από αυτή που υιοθετήθη τεχνικώς.

Η Έπιτροπή άπαντά ότι τό πρό του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως καθεστώς προέβλεπε για τούς ύπαλλήλους συγκεκριμένες άποδοχές σε δελγικά φράγκα, οι όποιες όμως στην πραγματικότητα κατεβάλλοντο σε λιρέτες, σε φιορίνια, σε μάρκα κλπ., ανάλογα με τόν τόπο διορισμού, βάσει των έπισήμων νομισματικών ισοτιμιών που ίσχυαν τήν 31η Δεκεμβρίου 1961, αλλά δεν προέβλεπε κανένα συντελεστή άναπροσαρμογής. Ό νομοθέτης, με τό άρθρο 106, δεν είχε άλλο σκοπό παρά να παγώσει τήν άποζημίωση στό ύψος που ήταν ή που θά ήταν κατ' έφαρμογή του καθεστώς άμοιδών που ίσχυε τήν 31η Δεκεμβρίου 1961. Όρθως, επομένως, ή Έπιτροπή δεν έφήρμοσε στην έν λόγω άποζημίωση τόν συντελεστή άναπροσαρμογής που προβλέπεται στό άρθρο 64 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως. Η άποζημίωση του άρθρου 106 εισήχθη ως μεταβατική διάταξη και ό νομοθέτης προσεκτικά διευκρίνισε στό ίδιο τό κείμενο του άρθρου ότι τό ποσό — όπως προκύπτει από τήν έφαρμογή του προηγούμενου καθεστώς άμοιδών — «δέν δύναται να τροποποιηθεί στό μέλλον για όποιοδήποτε λόγο». Τό άρθρο 106 παρίσταται συνεπώς, έν σχέσει προς τά άρθρα 63 και 64 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως, ως *lex specialis* παρεκκλίνων από *lex generalis*.

Η Έπιτροπή παρατηρεί ότι τήν 6η Νοεμβρίου 1974 έλαβε τήν άπόφαση άρχής να εφαρμόζει μιá τιμή προσαρμοσμένη σε όλα τά καταβλητέα βάσει του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως ποσά, υπό τόν όρο ότι ό διορθωτικός συντελεστής του άρθρου 64 του κανονισμού αυτού δέν ήταν έφηρμοστέος έπ' αυτών. Η Έπιτροπή δέν άρνείται ότι, μεταξύ των ποσών στά όποια έπρεπε να εφαρμoσθει ή προσαρμοσμένη τιμή

συναλλάγματος, περιλαμβάνετο ιδίως ή άποζημίωση του άρθρου 106. Διατείνεται όμως ότι αυτός ό πίνακας συνετάγη ένδεικτικώς. Κατόπιν αύστηρου έλέγχου των διαφόρων στοιχείων πληρωμής, άπεφασίσθη έσκεμμένως και όρθως να μή εφαρμoσθει ή προσαρμοσμένη τιμή συναλλάγματος στην άποζημίωση που προβλέπει τό άρθρο 106, επειδή έπρόκειτο για άποζημίωση που διέπεται από τό άρθρο 63.

Πράγματι, από 31ης Δεκεμβρίου 1961, τό έκφραζόμενο σε δελγικά φράγκα ποσό κατεβάλλετο στόν προσφεύγοντα σε ιταλικές λιρέτες, στην τιμή που προκύπτει από τις έν ισχύι ισοτιμίες σύμφωνα με τό καθεστώς των άμοιδών που έφηρμoζετο κατά τήν εποχή που «έπάγωσαν» οι άποζημιώσεις. Οι ισοτιμίες αυτές (ήταν τότε μιá περίοδος νομισματικής σταθερότητος) άντιστοιχούσαν άκόμη σ' εκείνες που είχαν δηλωθεί στό ΔΝΤ, ισχύουσες τήν 1η Ίανουαρίου 1965, και στις όποιες άνεφέρετο ρητώς ή νέα διατύπωση του άρθρου 63 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως. Έσφαλμένως, συνεπώς, ό προσφεύγων πιστεύει ότι ή Έπιτροπή μετέτρεπε σε λιρέτες τό έκφραζόμενο σε δελγικά φράγκα ποσό της άποζημιώσεως του άρθρου 106, χρησιμοποιώντας προς τούτο τις ισοτιμίες που είχαν δηλωθεί στό ΔΝΤ και ίσχυαν τήν 1η Ίανουαρίου 1965. Η Έπιτροπή έχρησιμοποίησε πάντοτε τις ισοτιμίες που ίσχυαν τήν 31η Δεκεμβρίου 1961, στις όποιες αναφέρεται τό άρθρο 106 και οι όποιες τυχαίως συμπίπτουν με εκείνες της 1ης Ίανουαρίου 1965. Κακώς ισχυρίζεται ό προσφεύγων ότι δικαιούται τό ποσό — σε δελγικά φράγκα — της άποζημιώσεως άποστάσεως, τό όποιο θά έδικαιούτο κατ' έφαρμογήν του προηγούμενου καθεστώς έν τούτοις άποκλείει από τό καθεστώς αυτό ό,τι του είναι μή ευνόικo, ήτοι τις νομισματικές ισοτιμίες που έφηρμoζοντο κατ' εκείνη τήν εποχή σ' αυτό τό ποσό. Κατά τόν προσφεύγοντα, θά έπρεπε να εφαρμoζονται, για τή μετατροπή σε ιταλικές λιρέτες του έν λόγω ποσού, οι τιμές συναλλάγματος που έχρησιμοποiehσαν για τήν έκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού των Εύρωπαϊκών Κοινοτήτων τήν

1η 'ουλίου 1978, κατ' εφαρμογή του νέου κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων, όπως τροποποιήθη από τους κανονισμούς 3085/78 και 3086/78. Ο προσφεύγων επιδιώκει έτσι να σωρεύσει τα ευεργετήματα των δύο καθεστώτων, του πρό του κανονισμού καθεστώτος και του κατά τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως καθεστώτος. Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 177/73 και 5/74 (Reinartz, Rec. 1974, σ. 819), τό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι: «μία μεταβατική διάταξη πού έθεσπίσθη επ' ευκαιρία τής μεταβάσεως σ' ένα καθεστώς λιγότερο ευνοϊκό δέν αποβλέπει συνήθως στό νά παράσχει στους υπαλλήλους ευρύτερα δικαιώματα από αυτά πού είχαν δυνάμει του καταργηθέντος καθεστώτος». Στην προκειμένη περίπτωση, τό άρθρο 106 δέν αφήνει καμμία αμφιβολία επειδή όρίζει ότι «τό ποσό αυτό δέν δύναται νά τροποποιηθεί στό μέλλον για όποιοδήποτε λόγο». Έξ άλλου, τό Δικαστήριο προσέθεσε στην έν λόγω απόφαση: «μία τέτοια διάταξη δέν πρέπει νά έρμηνευθεί ως επιτρέπουσα τό συνδυασμό τής ευνοϊκότερας μεθόδου ύπολογισμού ενός καθεστώτος με την ευνοϊκότερη κλίμακα αποδοχών ενός άλλου». Έπομένως, δεδομένου ότι δέν υπήρξε παράβαση του άρθρου 106 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, δέν υπήρξε ούτε προσβολή κεκτημένων δικαιωμάτων ούτε τής θεμιτής έμπιστοσύνης.

Η Έπιτροπή διευκρινίζει ότι τό γεγονός ότι ό προσφεύγων διεπίστωσε στό σημείωμα των άποδοχών του του Άπριλίου 1979 μεγάλη μείωση του έκφρασμένου σε δελγικά φράγκα ποσού ώφειλετο στην εφαρμογή των νέων ισουμιών πού εισήγαγε ό κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως. Τό τελικό αποτέλεσμα είναι τό ίδιο και τό εισπραχθέν από τον προσφεύγοντα ποσό είναι αυτό πού έδικαιούτο βάσει του άρθρου 106. Η Έπιτροπή πάντως δέχεται ότι, έλλείψει καταλλήλων επεξηγήσεων, ό τρόπος παρουσιάσεως ήδύνατο νά δημι-

ουργήσει στον προσφεύγοντα την πεποίθηση μιας ούσιαστικής τροποποίησης του δικαιώματός του. Επί παραδείγματι, στην περίπτωση μιας άποζημιώσεως του άρθρου 106 ποσού 1 000 BFR θά έπρεπε νά διευκρινισθεί στό σημείωμα του Άπριλίου: άποζημίωση άρθρου 106 = 1 000 BFR x 12,50 (ισχύουσα ισουμία την 31. 12. 1961) = 12 500 λιρέτες.

Τέλος, όσον αφορά την άρχή τής μη διακρίσεως μεταξύ των υπαλλήλων, ή Έπιτροπή διατεινεται ότι, επειδή τό δικαίωμα άποζημιώσεως πού προβλέπει τό άρθρο 106 ούδαμώς έτροποποιήθη, αλλά μόνον ό τρόπος παρουσιάσεως μετεβλήθη, θά έπρεπε, στην περίπτωση υπαλλήλου υπηρετούντος στην Γερμανία, νά αναγραφεί στό σημείωμα άμοιβής του Άπριλίου ή ακόλουθη διευκρίνιση, άντιστοιχούσα σε άποζημίωση 1 000 BFR: άποζημίωση άρθρου 106 = 1 000 x 0,08, ισχύουσα ισουμία την 31η Δεκεμβρίου 1961 = 80 γερμανικά μάρκα. Η Έπιτροπή δέν άρνείται ότι, δεδομένου ότι ό νομοθέτης δέν έτροποποίησε τό ποσό τής άποζημιώσεως πού προβλέπει τό άρθρο 106 έν σχέσει προς τό ποσό πού θά κατεβάλετο βάσει του ισχύοντος την 31η Δεκεμβρίου 1961 καθεστώτος, ήταν δυνατό νά διαπιστωθούν όρισμένες άνισότητες μεταχειρίσεως έκ του γεγονότος τής διαφορετικής εξέλιξεως των διακυμάνσεων των νομισμάτων των Κρατών μελών. Έν τούτοις, άπαντά ότι, έφ' όσον ή σχέση μεταξύ υπαλλήλου και Έπιτροπής, ρυθμίζεται από κανονισμούς και όργανισμούς, ή καταστατική άρχή δέν υπεχρεούτο νά εισαγάγει στον νέο κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως την μεταβατική άποζημίωση του άρθρου 106' δεδομένου ότι έπρόκειτο περί μεταβατικής διατάξεως, προεβλέπετο νομισματική υποτίμηση, έστω και άν ήταν άδύνατο νά εξασφαλισθεί ό ίδιος βαθμός υποτιμήσεως σε κάθε περίπτωση. Η κατάσταση ποικίλλοντος βαθμού υποτιμήσεως όπληξε ήδη από μακρού και καμμία ούσιαστική μεταβολή δέν έπήλθε τον Άπρίλιο 1979.

Ο προσφεύγων άπαντά ότι, με την θέσπιση της άποζημίωσης του άρθρου 106 και την διευκρίνιση ότι τό ποσό αυτής «δέν δύναται νά μεταβληθεί μελλοντικά γιά όποιοδήποτε λόγο», ό νομοθέτης ήθέλησε νά καθιερώσει ότι ή άποζημίωση — ως μέτρο άποζημίωσης πού ελήφθη επ' ευκαιρία της μεταβάσεως από την άποζημίωση άποστάσεως στην άποζημίωση άποδημίας, ή όποία χορηγείται με νέα κριτήρια — άποσυνδέεται από οποιαδήποτε ποσοστιαία σχέση έναντι του ύψους του μισθοϋ. Επί πλέον, ό συντελεστής άναπροσαρμογής άπεκλείσθη, δεδομένου ότι ό νομοθέτης ήθέλησε νά περιορίσει γιά πάντα τό ποσό της άποζημίωσης του άρθρου 106 σ' αυτό πού άνεφέρετο σέ δελγικά φράγκα στην λογιστική θέση της άποζημίωσης άποστάσεως πού έχορηγείτο στους ύπαλλήλους τόν Δεκέμβριο 1961. Δέν προβάλλεται ό ίσχυρισμός ότι, άντιθέτως, έπρεπε νά θεωρηθεί ως παγωθέν τό ποσό πού καταβάλλεται σέ έθνικό νόμισμα στους διαφόρους τόπους άπασχολήσεως κατά την άνωτέρω ήμερομηνία. Αυτό είναι άσυμβίβαστο, μεταξύ άλλων, πρός την έρμηνεία πού έδωσε ή Έπιτροπή στόν κανόνα θάσει άποφασιστικών γεγονότων, όταν «έπεξετέινε» την άποζημίωση του άρθρου 106 στους ύπαλλήλους της Έπιτροπής της Εύρατόμ, οι όποιοι στην πραγματικότητα δέν είχαν λάβει κανένα ποσό ως άποζημίωση άποστάσεως τόν Δεκέμβριο 1961. Άρκει νά γίνει δεκτό ότι οι δικαιούχοι της άποζημίωσης του άρθρου 106 πρέπει νά ύποστούν τίς συνέπειες της ύποτιμήσεως του δελγικού φράγκου. Η προσθήκη στην ύποτίμηση αυτή των άπωλειών — μή προβλεφθεισών από τόν ίδιο νομοθέτη τό 1962 — πού όφείλονται στην εξέλιξη των συναλλαγματικών τιμών του δελγικού φράγκου έναντι των ιδιαίτέρως άσθενών έθνικών νομισμάτων θά κατέληγε στην άποδοχή μιάς άδίκου και θαλοπούσης διακρίσεις λύσεως.

Η θέση της Έπιτροπής κατά την όποία «ή άποζημίωση πού προβλέπεται στό άρθρο

106 ... έξεφράζεται πάντοτε σέ δελγικά φράγκα και κατεβάλλετο στό νόμισμα των διαφόρων τόπων ύπηρεσίας των δικαιούχων ύπαλλήλων με την τιμή συναλλάγματος και με τούς όρους πού προέβλεπε τό πρό της θέσεως έν ισχύι του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως την 31η Δεκεμβρίου 1961 καθεστώς» συνεπάγεται τά ακόλουθα συμπεράσματα: δυνατότητα εφαρμογής της τιμής συναλλάγματος της χρηματαγοράς (πού παρέμεινε σταθερά γιά μακρά περίοδο κατά την πρό και μετά την θέση έν ισχύι του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως του 1962 έποχής, αλλά ή όποία δέν προωρίζετο κατ' ανάγκη νά παραμείνει έτσι) και, άντιθέτως, μή δυνατότητα εφαρμογής των «παγιωμένων» τιμών συναλλάγματος, όπως έν συνέχεια προεβλέφθησαν από τό άρθρο 63.

Τίποτε δέν έπιτρέπει την ύπόθεση ότι ό νομοθέτης ήθέλησε νά «παγώσει» την τιμή συναλλάγματος, πού έφηρμόζετο τό 1961, γιά την καταβολή των μισθών στά διάφορα έθνικά νομίσματα. Άντιθέτως άληθεύει ότι, με την θέσπιση της έν λόγω άποζημίωσης σέ περίοδο νομισματικής σταθερότητας, ό νομοθέτης είχε την πρόθεση νά παράσχει στους δικαιούχους άπλώς ένα σταθερό έπίδομα. Άν έγινετο δεκτή ή άντίθετη άποψη, θά όδηγοϋσε σέ άνωμαλίες. Ο καθένας ένθυμείται ιδίως τόν τρόπο με τόν όποιο, στή Γαλλική Δημοκρατία, άντικατεστάθη ή νομισματική μονάδα, μιά όρισμένη ήμερομηνία, από ένα πολλαπλάσιο (100) του φράγκου. Άρκετές φορές έγινε συζήτηση στην Ίταλία γιά άνάλογη ρύθμιση. Στην περίπτωση αυτή, τό σέ λιρέτες ποσό πού καταβάλλεται ως άποζημίωση του άρθρου 106 στους ύπαλλήλους πού ύπηρετούν στην Ίταλία θά παρέμενε άμετάβλητο ή, άντιθέτως, θά προσηρμόζετο στην διαφορετική τιμή της έθνικής νομισματικής μονάδος; Γιά νά ύποστηρίξει τή θέση της, ή Έπιτροπή χρησιμοποiei ένα «άμάγαλμα» του συστήματος σταθερών τιμών, υπό τόν όρο ότι τοϋτο προβλέπεται από τούς ειδικούς κανόνες του κανονισμού ύπηρεσιακής

καταστάσεως και του συστήματος των τιμών της αγοράς (δηλαδή των «αναπροσαρμοσμένων τιμών»), όταν δεν προβλέπεται από τον νόμο ή πρώτη δυνατότητα.

Ένας κανών δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως μεταβατικός λόγω του ότι τα αποτελέσματα του πρόκειται να εξαφανισθούν από την νομισματική υποτίμηση, αλλά, αντιθέτως, λόγω του γεγονότος ότι έθεσπίσθη επ' ευκαιρία της μεταβάσεως από ένα νομοθετικό καθεστώς σε άλλο και, ότι ένδεχομένως, εφαρμόζεται επί ενός ήδη προσδιορισμένου αριθμού δικαιούχων. Έξ άλλου, η διαμάχη, εν προκειμένω, δεν αφορά την νομισματική υποτίμηση, αλλά αντίθετως τις άδικαιολόγητες απώλειες, που προκύπτουν από την υποτίμηση της Ιταλικής λιρέτας εν σχέσει προς το βελγικό φράγκα, που αποτελεί τό νόμισμα αναφοράς για την καταβολή των χρηματικών δικαιωμάτων των υπαλλήλων. Τοῦτο έπιβεβαιώνει ότι ο προσφεύγων δεν έπιζητεί να σωρεύσει τά πλεονεκτήματα των δύο συστημάτων πληρωμής, αλλά μάλλον να αποφυγει περαιτέρω ζημία.

Η Έπιτροπή άπαντά ότι, χωρίς οὐδόλως να έξασθενίζει την θέση της, η έπέκταση της άποζημιώσεως στους υπαλλήλους της Έπιτροπής της ΕΚΑΕ, αντίθετως την ενισχύει. Χορηγηθείσα με άναδρομική ισχύ από 1ης Φεβρουαρίου 1973, η άποζημίωση του άρθρου 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως είχε έκφρασθεί σε βελγικά φράγκα εν άναφορά προς τίς βασικές άποδοχές της έπιστολής προλήψεως κάθε υπαλλήλου. Κατεβάλλετο, εν τούτοις, σε λιρέτες, μάρκα κλπ... ανάλογα με τον τόπο ύπηρεσίας, στην τιμή συναλλάγματος που προέκυπτε από την εφαρμογή των έπισήμων ίσοτιμιών που ίσχυαν την 31η Δεκεμβρίου 1961. Ακόμη και τό 1961, η Έπιτροπή είχε σταθερές έπίσημες ίσοτιμίες. Όταν τό άρθρο 106 άναφέρει ότι χορη-

γείται στον υπάλληλο τό ποσό που θά έλάμβανε ως άποζημίωση άποστάσεως κατ' εφαρμογή του πρό της θέσεως εν ισχύι του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως καθεστώτος άμοιβών άναφέρεται όχι μόνο στο ποσό της άποζημιώσεως αυτής έκφραζομένης σε βελγικά φράγκα, αλλά και στους κανόνες του παλαιού καθεστώτος, δηλαδή τίς έπίσημες νομισματικές ίσοτιμίες που έφηρμόζοντο εκείνη την έποχή.

Η κατάσταση του προσφεύγοντος οὐδαμῶς μετεβλήθη συνεπεία της θεσπίσεως των κανονισμών 3085 και 3086/78. Τό ποσό της άποζημιώσεως του άρθρου 106, που είσεπράχθη την 15η Άπριλίου 1979 σε Ιταλικές λιρέτες, νόμισμα στο όποιο έγίνετο και έγινε η καταβολή των άποδοχών του προσφεύγοντος, είναι τό ίδιο με τό είσπραχθέν την 15η Μαρτίου 1979. Άσφαλως, αν έγίνετο δεκτή η θέση του προσφεύγοντος, δηλαδή ότι τό ποσό της άποζημιώσεως του άρθρου 106 (έκφρασμένο) σε βελγικά φράγκα έπρεπε να μετατραπεί σε λιρέτες, κατ' εφαρμογή των νέων νομισματικών ίσοτιμιών, όπως καθορίσθησαν από τον κανονισμό 3085/78, θά προέκυπτε μία σημαντική αύξηση του καταβλητέου σε λιρέτες ποσού. Πάντως, κατ' άναλογίαν και εφαρμόζοντας την έκτεθείσα από τον προσφεύγοντα θέση, η Έπιτροπή έπρεπε να μειώσει τό σε μάρκα ή σε όλλανδικά φιορίνια καταβαλλόμενο ποσό στους υπαλλήλους που είχαν τοποθετηθεί τίς δύο αντίστοιχες χώρες. Πράγματι, αφήνοντας άμετάβλητο τό έκφραζόμενο σε βελγικά φράγκα ποσό της άποζημιώσεως του άρθρου 106, όπως ήταν τίς 31 Δεκεμβρίου 1961, και μετατρέποντας αυτό τό ποσό σε γερμανικά μάρκα ή σε φιορίνια κατ' εφαρμογή του ισχύοντος τίς 31 Δεκεμβρίου 1961 καθεστώτος, δηλαδή, με άλλες λέξεις, εφαρμόζοντας τίς σταθερές έπίσημες τιμές που ίσχυαν αυτή την ήμερομηνία, η Έπιτροπή έχει πράγματι καταβάλει σταθερά, από τό 1961 μέχρι σήμερα, τό ίδιο ποσό σε μάρκα ή φιορίνια. Είναι εύκολο να φαντασθεί κανείς τίς συνέπειες της μειώσεως

του ποσού σέ μάρκα ή φιορίνια, ιδίως έν ύψει του γεγονότος ότι ή Έπιτροπή είχε καταστήσει σαφώς γνωστό ότι ή θέσπιση των κανονισμών 3085 και 3086/78 δέν θά συνεπήγγοτο καμμία μείωση του ποσού πού εισπράττεται στό νόμισμα του τόπου ύπηρεσίας, μή λαμβανομένου ύπ' ύψη, προφανώς, του προβλήματος μεταφορών.

IV — Προφορική διαδικασία

Οί διάδικοι ήγόρευσαν κατά την συνεδρίαση της 19ης και κατά την συνεδρίαση της 20ης Φεβρουαρίου 1981.

Ό γενικός εισαγγελεύς ανέπτυξε τίς προτάσεις του κατά την συνεδρίαση της 14ης Μαΐου 1981.

Σκεπτικό

- 1 Μέ προσφυγή πού κατέθεσε στην γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Μαρτίου 1980, δυνάμει του άρθρου 91 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως των ύπαλλήλων, στρεφομένη κατά της Έπιτροπής, των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ό Aigola, ύπάλληλος της Έπιτροπής ύπηρετών στό Κοινό Κέντρο Έρεύνης στην Ispra της Ιταλίας, ζητεί από τό Δικαστήριο:

- «1) νά άκυρώσει την άπόφαση της 21ης Νοεμβρίου 1979, μέ την όποία ή Έπιτροπή άπέρριψε την ένσταση του προσφεύγοντος, κατά τό μέρος πού ή άπόφαση αυτή παραβιάζει τό άρθρο 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως και τίς γενικές άρχές του κοινοτικού δικαίου (των άρχών της μή διακρίσεως, της προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων και της θεμιτής έμπιστοσύνης)·
- 2) νά άναγνωρίσει ως μή νόμιμη, για τούς άνωτέρω λόγους, την έπελθούσα από της καταβολής των άποδοχών του μηνός Άπριλίου 1979, μείωση, κατά τό βασικό ποσό σέ βελγικά φράγκα, της όφειλομένης στον προσφεύγοντα άποζημιώσεως δυνάμει του άρθρου 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως·
- 3) νά άναγνωρίσει, κατά την άσκηση της άρμοδιότητός του κρίσεως επί της ούσίας της ύποθέσεως, τό δικαίωμα του προσφεύγοντος νά διατηρήσει άθικτο τό προαναφερθέν ποσό και νά εφαρμόσει έπ' αυτού την άναπροσαρμοσμένη τιμή συναλλάγματος για την μετατροπή ή, έπικουρικώς, την τιμή συναλλάγματος πού προκύπτει από τον συνδυασμό των διατάξεων των κανονισμών 3085/78 και 3086/78 κατά την μετατροπή του·
- 4) νά άναγνωρίσει, έξ άλλου, ως όφειλόμενες στον προσφεύγοντα τίς ληξιπρόθεσμες όφειλές πού προκύπτουν από την εφαρμογή επί της έν λόγω άποζημιώσεως της άναπροσαρμοζόμενης τιμής συναλλάγματος τουλάχιστον από 15ης Φεβρουαρίου 1976, εις έκτέλεση των διοικητικών διατάξεων της Έπιτροπής της 21ης Ιανουαρίου 1976».

- 2 Τά άρθρα 63 και 64 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων, όπως ίσχυαν μέχρι τέλους του 1978, όριζαν: «οί αποδοχές του υπαλλήλου εκφράζονται σε βελγικά φράγκα· καταβάλλονται στο νόμισμα της χώρας, στην όποία ο υπάλληλος άσκει τά καθήκοντά του· οί αποδοχές που καταβάλλονται σε νόμισμα διάφορο των βελγικών φράγκων υπολογίζονται βάσει των ισοτιμιών που γίνονται δεκτές από τό Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και ίσχυαν την 1η Ιανουαρίου 1965· οί αποδοχές του υπαλλήλου που εκφράζονται σε βελγικά φράγκα προσαρμόζονται βάσει ενός συντελεστού αναπροσαρμογής άνωτέρου, κατωτέρου ή ίσου προς τό 100 %, ανάλογα με τίς συνθήκες ζωής στους διαφόρους τόπους υπηρεσίας· ο συντελεστής αναπροσαρμογής που εφαρμόζεται στις αποδοχές των υπαλλήλων που υπηρετούν στις προσωρινές έδρες των Κοινοτήτων είναι, την 1η Ιανουαρίου 1962, ίσος προς 100 %».
- 3 Τό Συμβούλιο έθέσπισε, την 21η Δεκεμβρίου 1978, τον κανονισμό (Εύρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 3085/78 (JO L 369 σ. 6), ο όποιος στο πρώτο του άρθρο όρίζει ότι τό άρθρο 63 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως αντικαθίσταται ως εξής:

«Οί αποδοχές των υπαλλήλων εκφράζονται σε βελγικά φράγκα. Καταβάλλονται στο νόμισμα της χώρας, στην όποία ο υπάλληλος άσκει τά καθήκοντά του.

Οί αποδοχές που καταβάλλονται σε νόμισμα διαφορετικό από τό βελγικό φράγκο υπολογίζονται βάσει των τιμών συναλλάγματος που έχρησιμοποιήθηκαν για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά την 1η Ιουλίου 1978.

Ἡ ἡμερομηνία αὐτή τροποποιεῖται κατὰ τὴν ἐτήσια ἐξέταση τῶν ἀποδοχῶν πού προβλέπεται στό ἄρθρο 65, ἀπό τό Συμβούλιο, τό ὁποῖο ἀποφασίζει κατόπιν προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς μέ τὴν εἰδική πλειοψηφία πού προβλέπεται στήν πρώτη περίπτωση τοῦ ἐδαφίου 2 τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 148 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί τοῦ ἄρθρου 118 τῆς συνθήκης Εὐρατόμ.

Ὑπό τὴν ἐπιφύλαξη τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 64 καί 65, οἱ συντελεστὲς ἀναπροσαρμογῆς πού καθορίζονται δυνάμει τῶν ὡς ἄνω ἄρθρων προσαρμόζονται, σέ περίπτωση τροποποιήσεως τῆς ἀνωτέρω ἡμερομηνίας, ἀπό τό Συμβούλιο, τό ὁποῖο, ἀποφασίζοντας κατὰ τὴν διαδικασία πού προβλέπεται στό τρίτο ἐδάφιο, διορθώνει τίς συνέπειες τῆς διακυμάνσεως τοῦ βελγικοῦ φράγκου σέ σχέση μέ τίς ἀναφερόμενες στό δεύτερο ἐδάφιο τιμές.»

Τό ἄρθρο 4 τοῦ κανονισμοῦ ὀρίζει ὅτι ἡ μὲν τυπική ἰσχὺς τοῦ κανονισμοῦ ἀρχίζει τὴν 1ῃ Ἰανουαρίου 1979, ἡ δὲ οὐσιαστική του τὴν 1ῃ Ἀπριλίου 1979.

- 4 Τὴν 21ῃ Δεκεμβρίου 1978, τό Συμβούλιο ἐθέσπισε ἐπίσης τόν κανονισμό (Εὐρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 3086/78 περί προσαρμογῆς τῶν διορθωτικῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν καί συντάξεων τῶν ὑπαλλήλων καί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, κατόπιν τῆς τροποποιήσεως τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν σχετικῶν μέ τίς χρησιμοποιητέες νομισματικές ἰσοτιμίες κατὰ τὴν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Τό ἄρθρο 1 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ καθορίζει, μεταξύ ἄλλων, τόν συντελεστή ἀναπροσαρμογῆς πού ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων καί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ.
- 5 Οἱ πρό τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως κανόνες πού ἴσχυαν πρό τῆς 1ῆς Ἰανουαρίου 1962, πρόέβλεπαν τὴν καταβολὴ μιᾶς ἀποζημιώσεως ἀποκαλουμένης ἀποζημιώσεως «ἀποστάσεως», πού ἀντιστοιχοῦσε στό 20 % τοῦ βασικοῦ μισθοῦ, στοὺς ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι ἠδύναντο νά ἀποδείξουν ὅτι ὁ τόπος ὑπηρεσίας τους εὐρίσκετο πέραν τῶν 70 χλμ. (25 χλμ. κατὰ τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ΕΚΑΧ τοῦ 1956) ἀπὸ τόν τόπο καταγωγῆς τους. Τό κριτήριο ἰθαγενείας δὲν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψη.
- 6 Ὁ κανονισμὸς ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, πού ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ τὴν 1ῃ Ἰανουαρίου 1962, ἀντικατέστησε τὴν ἀποζημίωση αὐτὴ μέ τὴν ἀποκαλουμένη ἀποζημίωση «ἀποδημίας» πού στηρίζεται στό γεγονός ὅτι ὁ ὑπάλληλος ὀφείλει νά ἐργάζεται σέ Κράτος μέλος διάφορο ἐκείνου τοῦ ὁποῖου ἔχει τὴν ἰθαγένεια. Τό ἄρθρο 106, ὡς μεταβατική διάταξη, ὠριζε:

«Στόν υπάλληλο, ό όποϊος, άφοϋ έλαβε πρίν από τήν έφαρμογή τοϋ παρόντος κανονισμοϋ άποζημίωση άποστάσεως, δέν πληροϊ τίς προϋποθέσεις πού καθορίζονται από τό άρθρο 4 τοϋ παραρτήματος VII γιά τή χορήγηση τής άποζημίωσης άποδημίας, έγκρίνεται τό ποσό πού θά έλάμβανε ως άποζημίωση άποστάσεως κατ' έφαρμογή τοϋ καθεστώτος άποδοχών πού ίσχυε πρίν από τή θέση σέ ίσχύ τοϋ παρόντος κανονισμοϋ. Τό ποσό αυτό δέν δύναται νά τροποποιηθει στό μέλλον γιά όποιαδήποτε αίτία, έκτός άν ό υπάλληλος πληρώσει τίς προϋποθέσεις οι όποιες τοϋ παρέχουν τό δικαίωμα νά λάβει τήν άποζημίωση άποδημίας.»

- 7 'Η έφαρμογή τοϋ άρθρου 106 άρχισε από τόν Μάιο 1974, καί αναδρομικώς από 1ης Φεβρουαρίου 1973, έπί υπαλλήλων οι όποιοι είχαν προσληφθει από τήν πρώην 'Επιτροπή Εϋρατόμ μεταξύ τής 19ης 'Ιουνίου 1960 καί 31ης Δεκεμβρίου 1961 καί δέν είχαν λάβει ποτέ τήν άποζημίωση άποστάσεως. Μέ έπιστολή τής 14ης Μαρτίου 1974, υπάλληλοι τής κατηγορίας αυτής πού άνήκαν στό Κοινό Κέντρο Έρευνών έλαδαν μιά έγκύκλιο, στήν όποία τό ποσό τής έν λόγω άποζημίωσης έξεφράζετο σέ βελγικά φράγκα δάσει τοϋ βασικοϋ μισθοϋ, πού έξεφράζετο έπίσης σέ βελγικά φράγκα καί άνεφέρετο στήν έπιστολή προσλήψεως τους.
- 8 'Η έν λόγω άποζημίωση έξηκολούθησε νά καταβάλεται στους δικαιούχους δάσει τής συναλλαγματικής σχέσεως 1 BFR = 12,50 ιταλικές λιρέτες. Κατά τόν προσφεύγοντα, μιά διοικητική άπόφαση, πού έλήφθη τόν 'Ιανουάριο 1976, ή όποία όμως δέν έγνωστοποιήθη ποτέ στό προσωπικό, προέδλεπε μεταξύ άλλων, ότι ή άποζημίωση αυτή θά έκκαθαρίζετο δάσει άναπροσαρμοσμένων τιμών συναλλάγματος. Έν τούτοις, ή άπόφαση αυτή οϋδέποτε έφηρμόσθη έπί τής άποζημίωσης άποστάσεως, διότι ή 'Επιτροπή έκρινε, όπως ή ίδια δέχεται, ότι, κατόπιν έλέγχου τών διαφόρων θέσεων τοϋ προϋπολογισμοϋ, ή άπόφαση δέν έπρεπε νά έφαρμοσθει έπί τής άποζημίωσης αυτής επειδή, σύμφωνα μέ τό άρθρο 106 τοϋ κανονισμοϋ ύπηρεσιακής καταστάσεως, ή άνωτέρω άποζημίωση δέν ήδύνατο νά ποικίλλει γιά όποιοδήποτε λόγο.
- 9 Μετά τήν θέση έν ίσχύι τών κανονισμών 3085/78 καί 3086/78, ό προσφεύγων διεπίστωσε ότι στό έκκαθαριστικό σημείωμα άποδοχών του τοϋ 'Απριλίου 1979, τό ποσό τής άποζημίωσης, έκφραζόμενο σέ βελγικά φράγκα είχε μειωθεί σημαντικά, ένω τό καταβαλλόμενο σέ ιταλικές λιρέτες είχε παραμείνει άμετάβλητο.
- 10 'Ακολούθως, μέ έπιστολή τής 27ης 'Ιουνίου 1979, υπέβαλε στήν 'Επιτροπή ένσταση κατά τήν έννοια τοϋ άρθρου 90, παράγραφος 2 τοϋ κανονισμοϋ ύπηρεσιακής καταστάσεως κατά τής «οϋσιαστικής μειώσεως» τής άποζημίωσης.

Παρεπονείτο, όχι μόνο για την μείωση του σέ βελγικά φράγκα ποσού, ή οποία προέκυπτε από τό έκκαθαριστικό σημείωμα άποδοχών του για τόν Άπρίλιο 1979, αλλά και για την μή εφαρμογή της διοικητικής άποφάσεως του 1976. Έπειδή ή Έπιτροπή απέρριψε την ένσταση αυτή, ό προσφεύγων ήσκησε την παρούσα προσφυγή.

- 11 Κατ' άρχήν πρέπει νά έξετασθει τό κύριο αίτημα του προσφεύγοντος, αυτό δηλαδή πού άφορά την περίοδο από 1ης Άπριλίου 1979. Ό προσφεύγων υποστηρίζει ότι τό ποσό της άποζημιώσεως άποστάσεως έπρεπε νά καταβληθει μέ την άναπροσαρμοσμένη τιμή συναλλάγματος από τόν Άπρίλιο 1979. Κατά την άποψη του, αυτό προκύπτει από την νέα διατύπωση του άρθρου 63 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως. Η Έπιτροπή άμφισβητεί αυτή την άποψη. Κατ' αυτή, ό υπάλληλος δύναται νά λαμβάνει, δυνάμει του άρθρου 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως, μόνο τό ποσό πού θά έλάμβανε ως άποζημίωση άποστάσεως κατ' εφαρμογή του πρό της έναρξεως ισχύος του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως καθεστῶτος άμοιῶν. Τό ποσό αυτό δέν δύναται νά ποικίλλει στό μέλλον για όποιοδήποτε λόγο. Έξ αυτού προκύπτει ότι τό ποσό της άποζημιώσεως σέ έθνικό νόμισμα του τόπου ύπηρεσίας του υπαλλήλου καθωρίσθη κατ' εφαρμογή των τιμών συναλλάγματος του 1961 και ότι τό ποσό αυτό δέν δύναται νά μεταβληθει.
- 12 Η άποψη της Έπιτροπής δέν δύναται νά γίνει δεκτή. Δέν άμφισβητείται ότι οι άποδοχές των υπαλλήλων έξεφράζοντο σέ βελγικά φράγκα πρό της έκδόσεως του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως και ότι από της θεσίσεώς του, τό ποσό των άποδοχών κάθε υπαλλήλου καθορίζεται σέ βελγικά φράγκα, άκόμη και άν οι άποδοχές καταβάλλονται σέ έθνικό νόμισμα. Τό άρθρο 106 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως πρέπει έπομένως νά νοηθει ως παρέχον τό δικαίωμα στον υπάλληλο νά λαμβάνει άποζημίωση άποστάσεως, της οποίας τό ποσό, έκφραζόμενο σέ βελγικά φράγκα, έχει παγώσει στό έπίπεδο του 1961. Τό ποσό αυτό πρέπει νά υπολογίζεται στό έθνικό νόμισμα του τόπου ύπηρεσίας, στην τιμή πού καθορίζεται στό άρθρο 63 του κανονισμού ύπηρεσιακής καταστάσεως, όπως ισχύει την στιγμή κατά την όποία πρέπει νά καταβληθει ή άποζημίωση.
- 13 Έκ των άνωτέρω έπεται ότι ό προσφεύγων δικαιούται της διαφοράς μεταξύ του καταβληθέντος σ' αυτόν από την Έπιτροπή ποσού από 1ης Άπριλίου 1979 ως άποζημιώσεως άποστάσεως και του ποσού πού θά προέκυπτε από την εφαρμογή των άναπροσαρμοσμένων τιμών συναλλάγματος, κατά τό σημείο δέ αυτό ή άπόφαση της Έπιτροπής είναι άκυρωτέα.

- 14 Δεδομένου ότι στην αποζημίωση αποστάσεως ούδέποτε ἐφηρμόσθη ὁ συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 64 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἡ ἀποζημίωση αὐτή δέν πρέπει νά προσαρμοσθεῖ οὔτε μετά τήν θέσπιση τῶν ἀναπροσαρμοσμένων τιμῶν.
- 15 "Ὅσον ἀφορᾶ τό αἴτημα τοῦ προσφεύγοντος περί ἀναγνωρίσεως τοῦ ὅτι οἱ ἀναπροσαρμοσμένες τιμές συναλλάγματος ἔπρεπε νά ἐφαρμοσθοῦν ἐπί τῆς ἐν λόγω ἀποζημιώσεως κατά τήν διάρκεια τῆς περιόδου ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1976 μέχρι 31ης Μαρτίου 1979, ἡ ἐξέταση τοῦ φακέλου τῆς ὑποθέσεως ὀδηγεῖ σέ διαφορετικό συμπέρασμα.
- 16 Τήν 6η Νοεμβρίου 1974, ἡ Ἐπιτροπή ἔλαβε τήν ἀπόφαση νά ἐφαρμόσει ἀπό 1ης Νοεμβρίου 1974 τίς ἀναπροσαρμοσμένες τιμές συναλλάγματος στίς ἐπιστροφές ὀρισμένων ἐξόδων στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἀπόφαση αὐτή δέν ἀνεφέρετο στήν ἀποζημίωση ἀποδημίας. Μέ ἐσωτερική ὁδηγία τοῦ Διευθυντοῦ Προσωπικοῦ, ἡ ὁποία ἐνεκρίθη τήν 21η Ἰανουαρίου 1976 ἀπό τόν Γενικό Διευθυντή Προσωπικοῦ καί Διοικήσεως, ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπεξετάθη, ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1976, «ἐφ' ὄλων τῶν ἀπολαδῶν πού κατεβάλλοντο ἀπό τήν Ἐπιτροπή ἢ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψη γιά τήν καταβολή ἐνός ποσοῦ δάσει τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων ἢ τοῦ ἐφαρμοζομένου ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Κοινοτήτων καθεστώτος, κατά τό μέτρο πού ἐπί τῶν ποσῶν αὐτῶν δέν ἐφαρμόζεται ὁ συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς πού προβλέπεται στό ἄρθρο 64 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως», μέ ἐξαιρεση ὠρισμένα ποσά πού ἀνεφέροντο ρητῶς στήν παράγραφο 2 τῆς ὁδηγίας.
- 17 Ἀκολουθώντας τήν ὁδηγία αὐτή, οἱ ὑπηρεσίες τῆς Ἐπιτροπῆς συνέταξαν ἕνα πίνακα τῶν θέσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ στίς ὁποῖες ἔπρεπε νά ἐφαρμοσθεῖ ἡ ὁδηγία. Μεταξύ τῶν θέσεων αὐτῶν, ἀνεφέροντο ὅλες οἱ «ἀποζημιώσεις ἄρθρων 106, 95, 96 κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ΕΚΑΧ». Λίγο μετά καί ἐν πάση περιπτώσει πρό τῆς πραγματικῆς καταβολῆς κατ' ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς ὁδηγίας, διενεργήθη ἔλεγχος τῶν διαφόρων θέσεων πού ἀνεφέροντο στόν προαναφερθέντα πίνακα. Διεπιστώθη ὅτι ἡ ἀποζημίωση ἀποστάσεως ἐρυνμίζετο ἀπό τό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, μέ συνέπεια νά μήν ἐφαρμοσθεῖ ποτέ ἡ ὁδηγία ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐν λόγω ἀποζημίωση.
- 18 Δέν ἀμφισβητεῖται ὅτι ἡ ὁδηγία, ὁποιαδήποτε καί ἂν εἶναι ἡ νομική τῆς ἰσχύς, οὔδέποτε ἐγνωστοποιήθη στό προσωπικό, ὅπως δέχεται καί ὁ ἴδιος ὁ προσφεύγων. Μόνο μέ τήν ἀπό 27 Ἰουνίου 1979 ἔνστασή του ἐζήτησε γιά πρώτη φορά νά τύχει τῶν ἀναπροσαρμοσμένων τιμῶν συναλλάγματος γιά τήν πρό τῆς 1ης Ἀπριλίου 1979 περίοδο.

- 19 'Από τίς προεκτεθεισες σκέψεις προκύπτει ὅτι ἡ ἐν λόγω ἀποζημίωση πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ποσό ἐκφραζόμενο σέ βελγικά φράγκα, τό ὁποῖο ὁμως, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἔπρεπε νά καταβληθεῖ στό ἐθνικό νόμισμα τοῦ τόπου ἀπασχολήσεως στήν τιμή πού ἴσχυε κατά τήν ἡμέρα πού ἡ ἀποζημίωση ἔπρεπε νά καταβληθεῖ. Ὅρθῶς ἐπομένως ἡ Ἐπιτροπή ἀπεφάσισε νά ἐφαρμόσει μέχρι τήν 1η Ἀπριλίου 1979 τήν τιμή συναλλάγματος πού προβλέπεται στό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ὑπό τήν παλαιά του διατύπωση. Ἄρα τό αἴτημα τοῦ προσφεύγοντος, κατά τό μέτρο πού ἀφορᾷ τήν πρό τῆς 1ης Ἀπριλίου 1979 περίοδο, πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

- 20 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 69 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθεῖς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἐξόδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμήμα)

κρίνει καί ἀποφασίζει:

- 1) Ἀκυρώνει τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 21ης Νοεμβρίου 1979, περί ἀπορρίψεως τῆς ἐνστάσεως τοῦ προσφεύγοντος ὅσον ἀφορᾷ τίς ἐφαρμοστέες ἐπί τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως ἀποστάσεως τιμές συναλλάγματος ἀπό 1ης Ἀπριλίου 1979.
- 2) Ὑποχρεώνει τήν Ἐπιτροπή νά καταβάλει στόν προσφεύγοντα τήν διαφορά μεταξύ τῶν ποσῶν πού κατεβλήθησαν ἀπό 1ης Ἀπριλίου 1979 ὡς ἀποζημίωση ἀποστάσεως καί ἐκείνου πού θά προέκυπτε ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν ἀναπροσαρμοσμένων τιμῶν συναλλάγματος.

3) Άπορρίπτει τήν προσφυγή κατά τά λοιπά.

4) Η Έπιτροπή φέρει τά δικαστικά έξοδα.

Bosco

Ο'Keeffe

Koormans

Έδημοσιεύθη σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο τήν 12η Νοεμβρίου 1981.

Ό γραμματεός

A. Van Houtte

Ό πρόεδρος του πρώτου τμήματος

G. Bosco

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ
FRANCESCO CAROTORTI

(βλέπε υπόθεση 167/80, σ. 1512)